

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘-๔๐/๒๕๔๒

วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรีส่งข้อโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องทั้ง ๓ คำร้อง ได้ความว่า ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ในคดีแพ่ง ๒ คดี และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรีในคดีแพ่ง ๑ คดี สรุปคำร้องแต่ละคำร้องได้ดังนี้

๑) ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นายสมชาย ชัยศรีชวลา เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ขอให้ บัญชีเดินสะพัด ถูยืม ตัวเงิน บังคับจำนอง โดยให้จำเลยชำระเงิน ๓๔๓,๐๖๕,๖๑๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑๔,๕๔๕,๓๘๓.๕๔ บาท จากต้นเงิน ๑๘๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท และจากต้นเงิน ๑๗,๖๕๔,๐๖๓.๕๕ บาท นับแต่วันถัดจาก วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นแก่โจทก์ ตามคดีหมายเลขดำ ที่ ๒๖๑๕๑/๒๕๔๑

จำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะประเด็นที่จำเลยโต้แย้งว่า ตามหนังสือ สัญญากู้และตัวสัญญาใช้เงิน จำเลยยอมชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ ต่อปี หากจำเลย ผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ จำเลยในฐานะผู้กู้และผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินก็ต้องรับผิดชอบที่จะชำระดอกเบี้ย ให้แก่โจทก์ในอัตราดังกล่าว จำเลยเห็นว่าการที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี นั้นขัดต่อกฎหมายเพราะโจทก์เรียกร้องดอกเบี้ยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา ฟ้องของโจทก์ เกี่ยวกับดอกเบี้ยจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๒) ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ ฟ้อง บริษัท พินิจสมบัติ จำกัด ที่ ๑ นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ ที่ ๒ ร้อยเอก หม่อมราชวงศ์ดำรงเดช ดิศกุล ที่ ๓ นายพงศ์พินิจ อินทรทูต ที่ ๔ หม่อมหลวงรองฤทธิ์ ปราโมช ที่ ๕ เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ขอให้ ผิดสัญญาตัวสัญญาใช้เงิน กำประกัน ค่าเสียหาย โดยให้จำเลยที่ ๑ - ๕ ร่วมกันหรือแทนกัน ชำระเงินจำนวน ๓๕,๓๓๓,๔๔๕.๘๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๓,๑๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์เสร็จสิ้น ตามคดี หมายเลขดำที่ ๒๗๑๗๓/๒๕๔๑

จำเลยทั้งห้ายื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะจำเลยที่ ๑ - ๔ ซึ่งเป็นผู้ร้องยื่นคำให้การโต้แย้งว่า ตามตัวสัญญาใช้เงินเลขที่ ๑/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๘ จำเลยที่ ๑ ยอมชำระดอกเบี้ยให้โจทก์อัตราร้อยละ ๑๓.๗๕ ต่อปี ฉะนั้น หากจำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระหนี้ให้โจทก์ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินก็ต้องรับผิดชอบที่ต้องชำระเงินให้โจทก์ในอัตราดังกล่าว การที่โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยชำระดอกเบี้ยให้โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี จึงขัดต่อกฎหมาย เพราะโจทก์เรียกดอกเบี้ยจากจำเลยเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตัวสัญญาใช้เงิน ฟ้องโจทก์เกี่ยวกับดอกเบี้ยจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ และเห็นว่าประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลยที่ ๑ - ๔ ซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดี เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๓) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นายแดง สว่างศรี เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสุพรรณบุรี ข้อหา กู้เบิกเงินเกินบัญชี บังคับจำนอง โดยให้จำเลยชำระหนี้เบิกเงินเกินบัญชีจากต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท และดอกเบี้ยถึงวันฟ้องอีก ๑๘,๐๗๕.๕๕ บาท รวมเป็นเงิน ๑,๑๓๕,๕๘๙.๗๕ บาท และให้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์ในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๑๑๗,๕๑๔.๒๐ บาท นับแต่วันฟ้องไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗๒/๒๕๔๑

จำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ โดยเฉพาะประเด็นการคิดดอกเบี้ยซึ่งโจทก์เรียกดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดในอัตราร้อยละ ๒๐.๒๕ ต่อปี เกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งจำเลยเห็นว่าโจทก์ไม่มีอำนาจคิดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ทั้งนี้ เพราะพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ฯ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่โจทก์กลับประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยเอง ดังนั้นประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยจึงนำมาใช้บังคับไม่ได้และขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยตาม ๑) ๒) และ ๓) จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้น เป็นประกาศที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ ผู้ร้องทั้ง ๓ คำร้องจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลจังหวัดสุพรรณบุรี รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และขอให้ส่งข้อโต้แย้งของผู้ร้องทั้ง ๓ คำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

พิจารณาคำร้องทั้ง ๓ คำร้องแล้ว มีปัญหาที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยอย่างเดียวกัน จึงรวมการพิจารณาเข้าด้วยกัน ข้อเท็จจริงตามคำร้องเพียงพอจะวินิจฉัยได้แล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ที่ออกโดยอาศัยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ซึ่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับนี้ เป็นประกาศที่มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะทำสัญญาตามคำร้องทั้ง ๓ คำร้อง ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ แล้วว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นประกาศที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีผลใช้บังคับได้เท่าที่อยู่ในขอบเขตของพระราชบัญญัตินั้นๆ แต่มิได้ออกโดยองค์การที่ให้อำนาจนิติบัญญัติ จึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ส่วนประกาศธนาคารพาณิชย์ตามคำร้องทั้ง ๓ คำร้อง เทียบเคียงได้กับประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีใช้ประกาศของทางราชการและไม่ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะวินิจฉัยให้ได้ จึงไม่ต้องวินิจฉัยอีก

อาศัยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงให้ยกคำร้อง

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ